

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877.   Andra Kammaren.   N:o 15.

Torsdagen den 1 Mars.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Föredrogs Stats-Utskottets Memorial N:o 25, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande två i Utskottets utlåtande N:o 10 behandlade frågor.

*Aug. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.*

Punkten 1.

Efter erinran om de framställningar, som i fråga om sättet för beredande af ökad utrymme åt Riksdagens bibliotek blifvit gjorda, dels af Riksdagens revisorer, hvilka föreslagit att vice värdskapet för Riksdagens hus borde förenas med bibliotekariebefattningen, dels af Herrar Christen Assarsson, A. Andersson och P. Engman i en inom Andra Kammaren väckt motion och dels af Utskottet sjelf i 4:de punkten af dess ofvannämnda Utlåtande, hade Utskottet, enär Kamrarne i frågat fattat stridiga beslut, som ej kunde sammanjemkas, föreslagit en så lydande voteringsproposition:

“Den, som vill, att revisorerne ifrågavarande framställning samt Herrar Christen Assarssons, A. Anderssons och P. Engmans motion ej för närvarande må till någon vidare åtgärd för-
anleda, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att, med bifall till den af Herr Christen Assarsson med flera väckta motion, bibliotekarie- och vice värdsbefattningarne i riksdagshuset skola sammanslås och förenas i en persons hand och att denne må få till bostad begagna den af nuvarande vice värden innehafvande våning i Riksdagens hus, samt att de af bibliotekarien nu begagnade rum skola användas till bibliotekets utvidgning“.

Efter uppläsning af detta förslag, anförde:

Andra Kammarens Prot. 1877. N:o 15.

Ang. två af
Stats-Utshot-
tet föreslagna
röterings-
propositioner.
(Forts.)

Herr Stråle: Det må väl vara möjligt att, såsom man sagt, likartade frågor med den nu föredragna hafva utan vidare blifvit föremål för gemensam votering i båda Kamrarne. Jag kan dock icke underlåta att uttala den åsigt jag hyser, och hvilken i detta hänsende skiljer sig från Stats-Utskottets. Då jag finner att ingen reservation är bifogad Utskottets Betänkande, sluter jag deraf att Utskottet enhälligt afgifvit förslaget till nu föreliggande voteringsproposition. Men då jag läser grundlagens tydliga föreskrift i 69 § Regeringsformen, jemförd med 65 § Riksdags-ordningen, uti hvilken senare uppräknas de fall, då gemensam votering bör ega rum; och då jag jemför dessa grundlagsbud med det fall, som nu föreligger och med hvad angående denna sak finnes föreskrifvet i reglementet för Fullmäktige i Riksgäldskontoret, så kan jag icke neka att Utskottet af ofvannämnda lagbud dragit en slutsats, som icke är eller åtminstone icke bör vara afsedd i grundlagen. Det kan i allt fall icke bestridas, att det ligger en väsentlig skilnad mellan frågor angående Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning och den fråga, för hvars slutliga lösning genom gemensam omröstning Utskottet nu föreslagit voteringsproposition. Det synes mig uppenbart att, lika litet som hvarje paragraf, som uppgöres för Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, kan hänföras till eller få sammanhang med grundlagens oförtydbara bud, lika litet kan man säga, att hvarje enskildt uppdrag, som Riksdagen kan komma att gifva sina Fullmäktige i Riksgäldskontoret, endast *derföre* att ett sådant uppdrag finnes upptaget i Reglementet för Riksgäldsfullmäktige, skulle kunna hänföras till sådana frågor, för hvilkas slutliga lösning, i händelse Kamrarne stanna i olika beslut, grundlagen föreskrifver gemensam votering. Det må vara att dylika uppdrag såsom t. ex. vården om Riksdagens hus finnas omnämnda i §§ 13 och 14 af nyssnämnda reglemente; men jag bestrider att deraf följer, att förut åberopade grundlagsbud i § 65 Riksdags-ordningen i hvarje dylikt fall skall tillämpas. Ty, om så vore, hvad blefve väl följden? Jo den, att, då hädanefter någon gång stridiga meningar kunna uppkomma angående hvad i Riksgäldskontorets reglemente bör inflyta eller icke, hvarje sådan tvist mellan Kamrarne skulle slitas genom gemensam votering.

Utän att vilja vidare upptaga Kammarens tid med försök till fullständigare bevisföring för min uppfattning af denna fråga, tillåter jag mig hemställa att, då Första Kammaren redan har bifallit Stats-Utskottets förslag i dess Utlåtande N:o 10, angående beredande af ökad utrymme för Riksdagens bibliotek; men Andra Kammaren åter angående samma sak fattat ett annat beslut, Kammaren för sin del nu må fatta det beslut, att denna fråga på grund deraf må anses hafva för denna riksdag förfallit.

Jag anhåller om proposition på detta mitt yrkande och följaktligen om afslag å den nu föreliggande voteringspropositionen.

Herr Peter Olsson: Jag må bekänna, att en sådan uppfattning af grundlagen, som den siste talarens, och ett sådant

påstående som hans, att Riksdagen skulle hafva gifvit vissa egen-
domliga uppdrag åt sina Fullmäktige i Riksgäldskontoret, förefalla mig alldeles nya och hittills ohörda; liksom det ock af Utskottets Betänkande kunde inhemtas att ingen af dess ledamöter delat den värde talarens åsigt i detta fall. Af Stats-Utskottets Betänkande N:o 10 är klart, att der är fråga icke blott om ett uppdrag, som Riksgäldsfullmäktige fått af Riksdagen och hvilket uppdrag följaktligen måst inflyta i Riksgäldskontorets reglemente utan ock derom, huruvida de två tjänster i Riksdagens hus, som för närvarande bestridas af två personer, skola sammanslås till en. Häraf torde framgå, att nu omhandlade fråga är icke blott en förvaltningsfråga utan ock en penningefråga, en fråga om den högre eller lägre aflöning som för ändamålet skall komma att af statsmedel utgå. Under sådana förhållanden kan jag icke med bästa vilja fatta beskaffenheten af detta uppdrag på annat sätt, än att förevarande fråga måste blifva föremål för gemensam votering Kamrarne emellan.

*Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Då frågan förra gången behandlades i Kammaren, var jag, såsom Kammarens ledamöter torde erinra sig, af annan åsigt deri än den, Kammaren ansåg vara den rigtiga; och det skulle således i det afseendet nu ställa sig mycket lätt för mig att biträda deras åsigt, som yrka afslag å den föreslagna voteringspropositionen; men jag kan icke med min röst medverka till ett sådant beslut, då detsamma, efter mitt förmenande, skulle vara stridande både mot grundlagens bud och den i detta hänseende vid Riksdagen utbildade praxis. Då vid ett föregående tillfälle fråga förevar om upprättande af förteckning öfver de inventarier, som finnas i Riksdagens hus, blef äfven denna fråga, i hvilken Kamrarne stannat i olika beslut, föremål för gemensam votering, oaktadt densamma uteslutande rörde förvaltningen eller handhafvandet af Riksdagens hus och deri befintliga inventarier.

Då man således, efter min åsigt — man må för öfrigt om sjelfva saken hysa hvilken mening som helst — icke kan undgå att om denna fråga på dess nuvarande ståndpunkt gemensamt votera, tillåter jag mig hemställa om bifall till den af Utskottet föreslagna voteringspropositionen.

Herr Stråle: Jag vill endast med anledning af den siste talarens yttrande anmärka, att här icke är fråga om tjänster eller sådanes sammanslagning inom Riksgäldskontoret, utan att här afses helt andra tjänstebefattningar, som icke hafva ringaste sammanhang med Riksgäldskontoret. Riksdagen kan ju åt hvilken annan myndighet som helst uppdraga värden om Riksdagens hus, hvaraf naturligtvis följer, att fråga derom icke kan stå i något sammanhang med Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning. Detta förhållande och icke den omständigheten, att med förevarande fråga är förenad någon utgift i och för Riksdagens hus, dess bibliotek eller dylikt, torde böra utgöra utgångspunkten vid afgörandet, huruvida frågan kan utgöra föremål för gemensam votering eller icke.

Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)

Jag erkände, då jag förra gången hade ordet, att jag hade mig bekant, att dylika voteringspropositioner förut föreslagits och af Kamrarne godkänts, och jag tillät mig också, med anledning deraf att icke någon reservation fans memorialet bifogad, anmärka, att någon skiljaktighet i åsichter inom Utskottet vid förslaget framställande möjligen icke förefunnits; men då jag fortfarande anser, att endast sådana frågor kunna komma under gemensam omröstning, som enligt grundlagens bud böra det, samt tillika vet, att de omständigheter, som i dag kunna vara till förmån för den ena åsigten, en annan gång kunna vara till skada därför, tror jag man handlar klokast, om man ställer sig på grundlagens grund, så mycket hellre som nu förevarande fråga har en så beskaffad karakter, att den icke lämpar sig för gemensam votering.

Jag vill icke upptaga Kammarens tid med en votering, för den händelse min åsigt icke skulle godkännas. Jag har begärt ordet endast för att i Kammarens protokoll förvara min uppfattning af det nu framställda förslaget.

Herr Berg: Jag skall icke heller länge upptaga Kammarens tid, utan vill blott nämna, att jag i detta fall är fullkomligt ense med Herr Stråle. Jag kan nemligen icke inse, att Riksgäldskontoret är detsamma som Riksdagens hus. Riksgäldskontorets förvaltning är ett, och de uppdrag, Riksdagen derutöfver behagar lemna Riksgäldsfullmäktige, något annat; och då förevarande fråga icke rör Riksgäldskontorets förvaltning, kan den, efter min åsigt, icke blifva föremål för gemensam votering. Man har visserligen såsom skäl för en motsatt åsigt anført, att den skulle kunna röra penningar. Alla frågor kunna i framtiden möjligen röra penningar, men, mig veterligen, är här icke något förslag om vare sig inkomster eller utgifter för Riksgäldskontoret.

Öfverläggningen förklarades slutad. Sedan Herr Talmannen gifvit propositioner, enligt de yrkanden som förekommit, blef den ifrågavarande voteringspropositionen godkänd.

Med anledning deraf, att Första Kammaren afslagit hvad Utskottet i 6:te punkten af dess ofvanberörda Utlåtande N:o 10 kemstält angående Gefle—Dala jernvägsaktiebolag, samt Andra Kammaren, likaledes med afslag å Utskottets hemställen, bifallit en af Herr Jöns Rundbäck, med flere, afgifven reservation, hvaruti föreslagits, att Riksdagen måtte åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdraga vidtagande af alla de åtgärder, som kontraktsevenligt erfordras för att bereda åt staten en ökad amortering af det till Gefle—Dala jernvägsaktiebolag lemnade lån å ursprungligt belopp 2,400,000 kronor, hade Utskottet i punkten 2 föreslagit en voteringsproposition af följande lydelse:

“Den, som vill, att Riksdagen åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdrager vidtagande af alla de åtgärder, som kontrakt-

enligt erfordras, för att bereda åt staten en ökad amortering af det till Gefle—Dala jernvägsaktiebolag lemnade lån å ursprungligt belopp 2,400,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

*Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Vinner Nej, har frågan om meddelande åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret af ofvanstående uppdrag förfallit“.

Rörande denna voteringsproposition yttrade:

Herr Rydin: Denna voteringsproposition anser jag för min del icke afse en fråga, som kan inrymmas under bestämmelserna i 65 § Riksdagsordningen. Här har nemligen föreslagits, att åt Riksgäldskontoret uppdraga åtgärder för åstadkommande af en ökad amortering af det omhandlade lånet. I det mellan staten och bolaget upprättade kontrakt är dock uttryckligen stadgadt, att ingen annan än Konungen kan bestämma om och till hvilket belopp ökad amortering bör ega rum. Då detta således är en fråga, som endast tillhör Konungens styrelse, så har Riksdagen, enligt 89 § Regeringsformen, i afseende å densamma ingen annan rättighet än att framställa önskningsar — ingen annan person eller myndighet i Sverige har det heller. Således, och då den åtgärd, som här är ifrågasatt att vidtagas af Riksgäldsfullmäktige, måste vara inskränkt till framställandet af en önskan, äfvensom då genom Första Kammarens beslut frågan om en skrifvelse till Kongl. Maj:t, innefattande önskan om åtgärders vidtagande i detta hänseende, förfallit, så är det att upprifva ett af Riksdagen redan fattadt beslut genom att på nu föreslagna sätt anbefalla Fullmäktige i Riksgäldskontoret att vidtaga enahanda åtgärd, d. v. s. till Kongl. Maj:t ingå med en skrifvelse, som Riksdagens icke ansett sig böra aflåta — ett förfaringssätt från Riksdagens sida, som både innebär en förkastlig motsägelse och är stridande mot formen.

Jag kan icke nog starkt betona vigten af att iakttaga varsamhet beträffande gemensamma voteringsar. Huru man än må tolka grundlagen, så är det gifvet, att gemensamma voteringsar utgöra undantag, hvilka man derföre måste tolka så restriktivt som möjligt. Grundlagen (Riksdags-ordningen § 65 jemförd med Riksdags-ordningen § 63) utgår från den grundsats, att endast i de fall då en fråga är af natur att ej kunna förfalla såsom förhållandet med statsregleringen, bevillningen, Riksgäldskontorets och Bankens förvaltning tillhörande frågor, den samma skall gå till gemensam omröstning. Nu frågas, om detta ärende är af sådan natur att det icke kan förfalla, och jag svarar, att ärendet ej allenast icke är af sådan natur, utan att detsamma redan har förfallit. Betraktar man nemligen de begge i ämnet framställda förslagen, eller dels Stats-Utskottets, som af Riksdagens båda Kamrar förkastats,

*Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

och dels reservantens, hvilket gått igenom i denna Kammare, så skall man finna, att skilnaden dem emellan endast består deri, att under det Stats-Utskottet velat, att Riksdagen i vanlig grundlagsenlig ordning skulle framställa sin önskan om åtgärders vidtagande för att åt staten bereda en ökad amortering af det ifrågasvarande lånet, reservanten i stället vill engagera en budbärare att till Kongl. Maj:t frambära denna önskan. Nu frågas huruvida, då denna saks materiella beskaffenhet är sådan, att tvifvel icke förefinnes derom, att den enda åtgärd, som kan vidtagas, är en underdånig skrifvelse, och då det härom väckta förslaget genom Kamrarnes olika beslut förfallit, då frågas, säger jag, huruvida, vid det förhållande således att Riksdagen icke själf vill aflåta en sådan skrifvelse, Riksdagen kan uppdraga åt sitt embetsverk att framföra denna skrifvelse.

På de skäl jag nu anført finner jag den föredragna voteringspropositionen grundlagsvidrig och yrkar därför, att med ogillande af voteringspropositionen frågan måtte anses förfallen.

Herr Stråle: Jag instämmer med den näst föregående talar- en. Denna fråga synes mig nemligen ligga helt och hållet utom Riksdagens befogenhet sedan det af Stats-Utskottet framställda skrifvelseförslaget genom Kamrarnes olika beslut förfallit. Såsom skäl för en motsatt åsigt kan man ej åberopa det för Riksgäldskontoret gällande reglemente, eftersom deri icke ett ord nämnes om denna fråga. Lika litet kan man i frågans nu varande skick stödja sig på något påstående att frågans afgörande skulle inverka på Riksgäldskontorets inkomster eller utgifter; ty den tid är långt aflägsen, då frågan härom kommer å bane. Detta beror först och främst på tolkningen af kontraktet mellan staten och bolaget; vidare på Kongl. Maj:t, som i detta fall eger uteslutande rätt att besluta om tolkningen af vederbörande paragraf i nämnda kontrakt; i tredje rummet beror det på den andra kontrahenten och slutligen på domstols pröfning.

Att sedan ett skrifvelseförslag en gång blifvit förkastadt af den ena Kammaren, Riksdagen likväl genom samfäld omröstning skulle kunna uppdraga åt Riksgäldsfullmäktige att frambära det- samma, förefaller mig verkligen oförklarligt. Instämmande derföre i hvad Herr Rydin i frågan nyss anført, får jag hos Herr Tal- mannen anhålla om proposition derå, att den föreslagna vote- ringspropositionen måtte afslås och frågan anses vara för denna riksdag förfallen.

Herr Peter Olsson: Att förslaget om gemensam votering rörande den i näst föregående punkt behandlade frågan rönt motstånd var för mig temligen oväntadt. Hvad åter beträffar denna fråga må jag medgifva att man inom Stats-Utskottet till en början icke var rätt ense derom, huruvida gemensam omröst- ning öfver densamma borde ega rum eller ej. Man tog derföre i noggrant öfvervägande hvilka skäl kunde förefinnas till stöd för anställande af gemensam votering rörande det uppdrag, hvarom

nu är fråga. Då visade sig, att genom ett dylikt uppdrag från Riksdagens sida, Riksdagen icke gjorde något intrång i Kongl. Maj:ts rätt att bestämma huruvida någon ökad amortering skall ega rum eller ej.

*Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Jag menar att det icke skulle på något sätt inverka på Kongl. Maj:ts beslut i denna fråga, om Riksdagen uppdrager åt Fullmäktige att göra hemställan i detta hänseende eller själf omedelbart beslutar en skrivelse i ämnet. Den anmärkningen att den föreslagna åtgärden skulle innebära ett ingripande i Kongl. Maj:ts rätt att bestämma, torde således icke vara fullt hållbar.

Vidare har man tagit i öfvervägande att Riksgäldsfullmäktige redan vänt sig till Kongl. Maj:t med framställning rörande Wexjö—Karlskrona jernväg. Fullmäktige hafva här vänt sig till Kongl. Maj:t med anhållan, att Kongl. Maj:t ville biträda Fullmäktige genom att vidtaga åtgärder för att åt staten bevara den rätt, staten efter Fullmäktiges uppfattning bör tillkomma. Vid sådant förhållande och då man inom Utskottet jemväl fäst sig vid denna Kammares önskan att en gång få slut på denna sak, så att den icke alltjemt skulle sysselsätta statsrevisorerna och till följd deraf gång på gång dragas inför Kamrarnes pröfning, så tror jag att just med afseende derpå att denna Kammare redan fattat beslut i öfverensstämmelse med reservationen, hvaraf ock torde böra följa att detta beslut icke ansetts stridande mot grundlagen, då proposition framstälts på bifall der- till, Stats-Utskottet förfarit riktigt då Utskottet ansett sig icke kunna göra annat än framställa förslag till voteringsproposition och sedermera låta Kamrarne fatta det beslut, som kan anses riktigast. Utskottet kunde icke rimligtvis föreslå någon sammanjämknings, icke heller undertrycka ena eller andra Kammarens mening. Jag tror derföre att under sådana omständigheter föreliggande förslag bör af Kamraren godkännas.

Herr Ehrenborg: Jag kan icke annat än beklaga att den siste talaren bland de skäl, som han anförde och hvilka hafva bevekt Stats-Utskottet att framlägga förslaget till voteringsproposition, äfven nämnde det politiska och goda ändamålet att få slut på saken. För mig är detta skäl icke talande, ty ehuru äfven jag önskar ett slut på tvisten om sättet för amortering af Gefle—Dala banans skuld till staten och gerna unnar bolaget att få vidkännas större årlig amortering än för närvarande, så har jag likväl icke ett ögonblick tvekat att ogilla en voteringsproposition, som på de skäl, den förste talaren anført och hvilka jag här ej behöfver upprepa, måste anses såsom grundlagsstridig. Jag yrkar derföre afslag å den föreliggande voteringspropositionen.

Herr Stråle: Lika med de begge näst föregående talarne önskar jag lifligt att tvisten om ifrågavarande amorteringsfråga snart måtte bringas till slut, men under iakttagande af laga former. Fordomtima praktiserades måhända med fördel den satsen att ändamålet helgar medlen, men jag tror ej att vi nu böra slå in

Ang. två af
Stats-Utskott-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)

på den vägen. Talaren från Helsingborg framhöll visserligen att meningen icke är att göra intrång i Kongl. Maj:ts rätt att i frågan besluta eller inverka på detta beslut, men Utskottet har föreslagit Riksdagen att begagna en väg, som icke finnes i grundlagen utstakad och för min del anser jag att Riksdagen icke bör tillgripa sådana medel. Det är på grund af denna uppfattning, jag önskar att saken för denna gång må förfalla och sålunda med bibehållande af lagliga former framdeles gå sin lösning till mötes.

Herr Peter Olsson: Hade det varit *enda* skälet, att man önskar slut på saken, då hade talarens anmärkning kunnat hvila på giltig grund. Men jag tog mig i mitt första yttrande friheten nämna åtskilliga andra omständigheter, hvilka af Stats-Utskottet ansetts så tillräckligt talande, att Utskottet beslutade framställa förslag om gemensam votering.

Den stora farhåga, man för öfrigt här synes hysa, att handla mot grundlagens bud genom att godkänna Utskottets förslag, torde till stor del häfvas derigenom att, i händelse Utskottets hemställen verkligen skulle vara grundlagsstridig, Kammarens Talman, efter hvad jag föreställer mig, hade nekat att derpå framställa proposition. I det fallet kan man således vara trygg, i synnerhet som Stats-Utskottet jemväl tagit frågans förhållande till grundlagens föreskrifter i noga ompröfning och dervid funnit att en framställning om gemensam votering i denna sak icke mot densamma är stridande.

Herr Rydin: Med anledning af representantens från Helsingborg sista yttrande får jag fästa uppmärksamheten på att i detta afseende Stats-Utskottets förslag icke är så bokstafligen stridande mot grundlagen, att Talmannen derå skall vägra proposition, ty om man tänkt sig att Talmannen skulle vägra proposition och på det sättet afgöra frågor om voteringspropositioner, så hade man ju aldrig behöft bestämma att Kamrarne skulle afgöra voteringspropositioner.

Men här är frågan huruvida denna sak till sin materiella beskaffenhet är sådan, att den kan blifva i detta hänseende föremål för gemensam votering, huruvida icke denna Kammar borde förklara att detta icke är ett sådant beslut att det kan blifva föremål för gemensam votering, *säga* åtminstone att saken är så tveksam att, då undantagen böra ytterst restriktivt tolkas, frågan bör anses förfallen, med Talman lemnad öppen rätt att afgöra huruvida han anser afslag å voteringsproposition grundlagsstridig. För denna Kammar, som fattat beslut om aflåtande af en skrifvelse, är det af största vikt att förklara att efter den utgång frågan i begge Kamrarne fått, densamma bör anses förfallen. Ty om vi lästa oss vid frågans materiella beskaffenhet, tror jag icke att någon af Kammarens ledamöter skall kunna anse att genom den skrifvelse som är ifrågasatt, någonting kan vinnas i sjelfva saken. Den åtgärd Riksgäldskontoret kan vidtaga är endast *en* och denna

åtgärd är föreslagen af denna Kammare, men icke af Riksdagen i sin helhet, och när det sålunda är blott *en* åtgärd som kan vidtagas af Riksgäldskontoret och denna blifvit på förhand af Riksdagen förkastad, så skall nog Riksgäldskontoret akta sig att företaga en sådan åtgärd. Beslutet är sålunda ur praktiskt hänseende alldeles betydelselöst, det gäller endast formen, och då jag hört att en lagfaren man efter mig begärt ordet, vill jag fråga honom i hvad afseende han kan anse 65 § i Riksdagsordningen härvid lag tillämplig. Är det fråga om någon statsutgift? Nej! Om bevillning? Nej! Är det fråga om Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, dess inkomster eller utgifter? Nej! Ty huru Riksgäldskontoret än bär sig åt, kan det omöjligt genom den föreslagna åtgärden skaffa staten ett jota af inkomster, icke ett öre, emedan det beror endast på Kongl. Maj:t att öka amorteringen; Riksgäldsfullmäktige hafva dermed intet att skaffa.

Ang. två af Stats-Utskottet föreslagna rateringspropositioner.
(Forts.)

Herr Liss Olof Larsson: Jag kan icke dela den siste tälarens uppfattning angående denna fråga och detta torde äfven synas deraf att jag icke reserverat mig mot Utskottets beslut. Såsom Herr Petter Olsson redan upplyst, gjorde sig inom Utskottets riksgäldsafdelning olika meningar gällande huruvida gemensam votering i denna fråga borde ega rum eller ej. Några ansågo att sådan borde, några att den icke borde ske; andra åter voro tveksamma och menade att frågan åtminstone stod nära gränsen för en gemensam omröstningsfråga. Saken blef föremål för flera sammanträden och man sökte åvägabringa en sammanjemkning af de olika åsigtorna. De som voro tveksamme hade emellertid rådfört sig med utom Utskottet stående personer som pläga vara hemmastadda i grundlagstolkning och desse förklarade att, ehuru saken vore mycket tvifvelsam, de dock funno frågan ligga inom gränsen för gemensam omröstning. Något sammanjemkningsförslag blef derföre icke framlagdt för Utskottet utan endast förslag om gemensam votering, hvilket också enhälligt bifölls inom Utskottet utan diskussion.

Jag tror att, då man nu diskuterar den frågan, huruvida gemensam votering angående denna sak är grundlagsenlig eller icke, så kommer denna diskussion något för sent. Då fråga om Herr Rundbäcks reservation förekom, då var rätta tiden att bestrida lagligheten af en sådan framställning och det kunde då hafva satts i fråga huruvida proposition derå borde göras eller icke. Någon sådan anmärkning afhördes dock icke och Herr Talmanen framstälde också proposition på bifall till reservationen, hvilket sålunda torde få anses hafva skett i öfverensstämmelse med grundlagen.

Nu har således Andra Kammaren lemnat i fråga varande uppdrag åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret, men Första Kammaren icke. Då torde med skäl kunna frågas: huru skall denna fråga afgöras, om icke genom gemensam votering? Jag föreställer mig att då vi få förslag till nytt reglemente för Riksgäldskontoret det kan inträffa att Kamrarna stanna i olika beslut i någon punkt,

Ang. två af Stats-Utskottet föreslagna voteringspropositioner.
(Forts.)

huruvida ett uppdrag bör lemnas Fullmäktige eller icke. Vill man då drifva den satsen att en sådan fråga skall anses vara förfallen, skulle ju på sådant sätt Riksgäldskontoret kunna komma att afstanna i sin verksamhet.

Det är väl icke heller så alldeles klart som den siste talaren tycktes anse det, att icke denna fråga kan hänföras under någon af de rubriker i 65 § Riksdagsordningen som han uppräknade, ty den torde väl ändå icke vara så utan inflytande på Riksgäldskontorets inkomster, som han förmenade. Om nemligen Kongl. Maj:t finner för godt besluta att amorteringen skall ökas, torde det icke kunna bestridas att Riksgäldskontorets inkomster jemväl ökas.

Jag tror sålunda att man icke kan komma ifrån saken på annat sätt än genom gemensam votering och yrkar jag förden skull bifall till Stats-Utskottets hemställan.

Herr Philipsson: Redan vid behandlingen i denna Kammare den 17:de sistlidne Februari af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 10 angående Riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan början af 1876 års riksdag, tog jag mig friheten att närmare utveckla de skäl, på hvilka jag grundade mitt yrkande om bifall till Herr Rundbäcks reservation. Dessa skäl äro upptagna i protokollet för nämnda dag, och vore detta protokoll nu i tryck tillgängligt, skulle jag endast behöfva uppläsa mitt anförande; men då så icke är förhållandet, har jag begärt ordet för att till en del åter upprepa hvad jag då yttrade, samt derjemte tillägga några ord i afseende å den behandling, frågan sedermera erhållit, äfvensom bemöta en talares påstående i dag om det grundlagsvidriga i denna voteringsproposition.

För min del anser jag det vara alldeles uppenbart, att denna fråga faller inom Riksgäldskontoret förvaltningsområde, ty då Riksgäldskontoret förvaltar alla de medel, som inflyta på grund af de mellan staten och de enskilda jernvägsbolagen uppgjorda lånekontrakt och Fullmäktige derjemte ega att vidtaga alla de åtgärder, som de på grund af reglementet för Riksgäldskontoret äro skyldiga att vidtaga för bevarande af statens rätt enligt dessa kontrakt, måste ock Fullmäktige hafva varit berättigade att af sig sjelfva taga initiativet i denna fråga, likasom de gjort i den uti punkten 8 af Stats-Utskottets förenämnda Utlåtande omförmälda fråga angående Karlskrona—Wexjö jernvägsaktiebolag. I sistnämnda punkt omförmäles hurusom Fullmäktige i afseende å detta bolag funnit sig föranlätna att göra en framställning till Kongl. Maj:t, och om äfven den fråga, som utgör föremål för denna framställning, grundar sig på en annan punkt i kontraktet, med samma bolag, än den kontraktspunkt, som i afseende å Gefle—Dala Jernvägsaktiebolag ifrågakommit, hafva Fullmäktige dock varit lika befogade att på grund af kontraktets innehåll äfven i afseende å detta senare bolag vidtaga alla de åtgärder, som böra ega rum för bevarande af statens rätt. Nu hade, enligt mitt förmenande, Fullmäktige ock för flera år sedan bort göra en framställning i detta hän-

seende till Kongl. Maj:t, men, då Fullmäktige sett, att Riksdagen sjelf tagit frågan om hand och att den återkommit riksdag efter riksdag, hafva Fullmäktige ju med skäl kunnat anse sig icke böra ingripa med någon åtgärd från deras sida.

Genom det beslut denna Kammare i frågan fattat har Kammar-
ren uppdragit åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret vidtagandet af
alla de åtgärder, som kontraktsevenligt erfordras för beredande af
en ökad amortering. Nu har en talare på upsalabänken yttrat,
att endast *en* åtgärd för Fullmäktige kan ifrågakomma, nemligen
den att ingå till Kongl. Maj:t med en underdånig framställning i äm-
net. Så är likväl icke fallet. Om Kongl. Maj:t afslår framställningen,
blir det visserligen blott en enda åtgärd, men, om Kongl. Maj:t der-
emot bifaller framställningen och således föreskrifver att amortering-
ringen för bolaget skall ökas, så är, att döma af styrelsens för
bolaget afgifna förklaring öfver revisorernas anmärkning, sannolikt
att bolaget måste till domstol instämmas. Det blir således i det fall
fråga om vidtagandet af vidare åtgärder. Det står derföre också gan-
ska riktigt i Herr Rundbäcks reservation, att uppdraget skall om-
fatta vidtagandet af *alla* de åtgärder, som kontraktsevenligt erfor-
dras för att bereda åt staten en ökad amortering af det till Gefle
—Dala jernvägsaktiebolag lemnade lån. Fullmäktiges skrivelse
till Kongl. Maj:t är naturligtvis blott den *första* åtgärden.

Nu säger man emellertid, att en sådan framställning till Kongl.
Maj:t icke skulle kunna göras, emedan då förslag om en under-
dånig framställning uti ett sådant ämne, hvaruti Kongl. Maj:t,
enligt 89 § Regeringsformen, allena har beslutande rätt, icke af
Kamrarne gemensamt bifalles, frågan derom förfallit, och alltså
icke under en ny form får återkomma. Här är likväl icke fråga
om konungens beslutanderätt enligt nämnda 89 §, utan huruvida,
sedan den ena kontrahenten uti ifrågavarande låneaffär inrymt åt
Kongl. Maj:t den speciella rätt att fatta beslut angående en viss
kontraktspunkt, denna kontrahent må vara berättigad att fästa
Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derå att tiden synes vara inne för
tillämpningen af samma kontraktspunkt. En sådan framställning
har förut blifvit två gånger gjord af Styrelsen för allmänna väg-
och vattenbyggnader, som ansett sig skyldig hemställa, huruvida
icke med anledning af föreskrifterna i kontraktets 6:te punkt
Kongl. Maj:t ansåge sig böra begagna sin rättighet att stadga
med hvad belopp amorteringen å bolagets statslån skulle ökas,
ehuru Kongl. Maj:t icke fann skäl bifalla framställningarne utan
lät bero vid bolagets frivilliga åtagande att höja amorteringen,
hvilken ökning Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i ett senare af-
gifvet utlåtande dock uttryckligen förklarade vara för ringa.

När en Regeringen underlydande styrelse kunnat göra dessa
framställningar till Kongl. Maj:t, så hemställer jag huruvida icke
äfvén Riksgäldsfullmäktige, efter uppdrag af Riksdagen såsom des-
sas principaler, skulle kunna taga initiativet i denna sak. Såsom
jag förut redan nämnt tror jag, att frågan rörer Riksgäldskonto-
rets förvaltning, ty Riksgäldskontoret skall förvalta de enligt ifrå-
gavarande kontrakt inflytande medel och tillse att statens säker-

*Ang. två af
Stats-Utshot-
tet föreslagna
roterings-
propositioner.
(Ports.)*

Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
röterings-
propositioner.
(Forts.)

het och rätt bevaras. Men derjemte kan jag icke finna annat, än att frågan äfven rör Riksgäldskontorets *inkomster*, på sätt ock af föregående talare blifvit framhållet. Ty om Fullmäktige inkomma till Kongl. Maj:t med en begäran, sådan som nu föreslagits, och Kongl. Maj:t förordnar att amorteringen af lånet nästa år skall ökas, t. ex. med ett hundratusen kronor, så ökas ju Riksgäldskontorets inkomster för samma år med skillnaden emellan två procent och fem procent, hvartill medlen väl kunna göras fruktbarande å nämnda belopp, eller tretusen kronor, och, om amorteringsbeloppet fördubblas, med sex tusen kronor. Detta är väl en tillökning af Riksgäldskontorets inkomster och frågan om amorteringens erhållande följaktligen något, som direkt rör samma inkomster.

Jag tror således att inga dubier böra kunna uppstå om den saken och, hvad beträffar den betänklighet, en talare på skarborgsbanken uttalade vid att ingå på ett förslag, som blifvit framlagdt på grund af konsiderationsskäl, så lärer väl denna betänklighet böra förfalla efter den upplysning som Herr Liss Olof Larsson meddelade att ingen tvekan vid frågans afgörande förefunnits inom Stats-Utskottet. Vid frågans behandling af vederbörande afdelning af detta Utskott yppades visserligen, enligt hvad vi inhemtat, till en början någon tvekan om sakens rätta beskaffenhet och man var betänkt på att framställa ett sammanjemkningsförslag, men efter någon öfverläggning bestämde man sig för att föreslå gemensam voterings anställande, hvilken framställning också af Utskottet bifölls, utan någon meningsskiljaktighet.

Jag anser mig icke behöfva tillägga något mera för att motivera min åsigt i frågan; men jag vill dock fästa uppmärksamheten på ett fall, som med detta är fullt analogt. Det står nemligen i 65 § Riksdagsordningen att jemväl frågor, som röra Riksbankens förvaltning skola, om Kamrarne stanna i stridiga beslut, afgöras genom gemensam votering. Nu hemställer jag om det icke är möjligt att frågor, som röra Riksbankens förvaltning, derom Riksdagen ensam har beslutanderätt, kunna sammanhänga med frågor, som äro beroende af Kongl. Maj:ts afgörande, såsom t. ex. en fråga rörande sedelutgifningen, som har samband med myntväsendet. Det kan nu hända att Fullmäktige i Riksbanken icke kunna utföra ett uppdrag af Riksdagen i detta hänseende, utan att Kongl. Maj:t vidtager vissa åtgärder i afseende på myntväsendet. Skulle Fullmäktige i sådant fall icke kunna ingå till Kongl. Maj:t med en underdånig framställning i ämnet, utan fordrar man, att Riksdagen först skulle höras, hvaraf föllden blefve att de af Riksdagen beslutade åtgärder i afseende på sedelutgifningen måste ännu ett år uppskjutas, eller skulle icke Riksdagen kunna vid frågans första behandling uppdraga åt sina Fullmäktige i Riksbanken att göra de framställningar, som erfordras för att sätta Fullmäktige i tillfälle att kunna vidtaga den egentliga bankförvaltningsåtgärden? Jag tror att denna fråga måste besvaras jakande. När då Riksdagen kan gifva ett sådant uppdrag åt sina Fullmäktige i Riksbanken, då må väl Riksdagen vara berättigad

att gifva åt sine Fullmäktige i Riksgäldskontoret ett sådant uppdrag, som det föreliggande, och likasom, i händelse Kamrarne stanna i stridiga beslut, beträffande det omförmälda uppdraget till Fullmäktige i *Riksbanken*, frågan icke får förfalla, utan måste afgöras genom gemensam votering, så bör väl äfven denna åtgärd vidtagas, då uppdraget gäller Fullmäktige i *Riksgäldskontoret*. Om man nu således icke kan förneka att Riksdagen är i sin goda rätt, då den gifver åt sine Fullmäktige i Banken och Riksgäldskontoret uppdrag att hos Kongl. Maj:t göra framställningar, som med dessa verks förvaltning ega sammanhang, så vill det synas, som borde dessa uppdrag, likasom de skrivelser hvilka i dessa hänseenden af Fullmäktige kunna komma att aflätas, icke få sammanblandas med sådana skrivelser och framställningar, hvilka Riksdagen, jemlikt 89 § Regeringsformen omedelbart gör hos Kongl. Maj:t, och hvarom väckta förslag förfalla, då icke begge Kamrarne derom sig förena. Med åberopande af hvad jag yttrat, såväl nu som då jag vid förra tillfället hade ordet, får jag alltså yrka bifall till den föreslagna voteringspropositionen.

*Ang. trå af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Herr Rydin: Med anledning af den siste talarens invändning derom att den diskussion, som nu eger rum, borde hafva hållits vid det tillfälle, då frågan första gången vid denna riksdag var föremål för behandling, vill jag erinra att det icke hade varit passande om så skett, ty då rörde sig öfverläggningen hufvudsakligen om huruvida Riksdagen, för att få fram sin önskan i förevarande hänseende, skulle sjelf ingå till Kongl. Maj:t med en underdanig framställning i ämnet eller skicka en budbärare som framförde Riksdagens anhållan. Om denna diskussion då icke egde rum, så var sådant enligt min åsigt fullkomligt i sin ordning.

Den talare från Dalarne, som hade ordet, nämnde något, som jag anser vara mycket betecknande för frågans beskaffenhet. Han sade nemligen att frågan, huruvida gemensam votering i förevarande fall borde ega rum eller icke, varit ej mindre än tre gånger debatterad inom Riksgäldsfördelningen i Stats-Utskottet samt att man funnit att frågan stode "på gränsen af det lagliga området". Jag får tillägga, att jag anser densamma vara af den beskaffenhet att det är endast genom den mest formela hårdragna deduktion, som man kan förklara det nu föreslagna sättet för dess afgörande; försvaras kan det ej.

Det har nemligen blifvit sagdt, att denna fråga är af beskaffenhet att inverka på Riksgäldskontorets inkomster och att densamma alltså skulle underkastas gemensam votering. Skulle man ingå på den åsigten, så skulle det icke gifvas många frågor, som vore undandragna sådant afgörande, ty nästan allt hvad på statsverkets utgifter eller inkomster inverkar, har äfven inflytande på Riksgäldskontorets inkomster, emedan nämnda kontor är berättigadt att erhålla de öfverskott, som å statsmedlen uppkomma.

Beträffande vidare påståendet derom att frågan skulle afse Riksgäldskontorets förvaltning, så har samme talare sjelf visat,

Ang. trå af hurusom Fullmäktige i Riksgäldskontoret icke kunna i detta afse-
Stats-Utskot- ende vidtaga någon åtgärd förr än den ifrågasatta skrifvelsen till
det föreslagna Kongl. Maj:t aflåtits och vunnit Kongl. Maj:ts bifall. Reservan-
voterings- ten har visserligen föreslagit att Fullmäktige skola erhålla upp-
propositioner. drag att vidtaga *alla* de åtgärder, som för ändamålet äro erforder-
 (Forts.) liga, men den första åtgärden, som skall vidtagas, blir ändock
 ingenting annat än en skrifvelses aflåtande. För den händelse
 likväl att Kongl. Maj:t skulle bifalla den i skrifvelsen framställda
 anhållan, har man sagt, komma väl flera åtgärder att vidtagas.
 Men det är just befogenheten af denna Fullmäktiges första åtgärd,
 som jag bestriider, ty det är ju klart att, derföre att denna första
 åtgärd kan hafva flera andra åtgärder i sitt följande, den första
 åtgärden, eller skrifvelsen, deraf icke kan blifva mera befogad.

Då emellertid Riksdagen genom båda Kamrarnes samman-
 stämmande beslut förklarar att ingen skrifvelse från Riksdagen
 bör aflåtas till Kongl. Maj:t i detta ämne, och då jag icke af det
 anförande, nämnde talare hade, har blifvit öfvertygad om att
 frågan är af beskaffenhet att röra Riksgäldskontorets inkomster
 eller dess förvaltning, ty en petitionsfråga kan icke vara en för-
 valtningsfråga — hvilken medborgare som helst, eger i frågan peti-
 tionera — så får jag vidhålla mitt yrkande om voteringspropositio-
 nens kasserande.

Slutligen har en talare nämnt att Styrelsen för allmänna väg-
 och vattenbyggnader tagit initiativet i fråga om ny afsynning af
 en jernväg och då frågade samme talare, hvarför det icke skulle
 tillkomma äfven Fullmäktige i Riksgäldskontoret att taga initia-
 tiv i denna fråga, som är af samma beskaffenhet? Jag förnekar
 visst icke att Fullmäktige i Riksgäldskontoret kunna taga ett dy-
 likt initiativ; men jag får ännu en gång erinra, att här är fråga
 om att Fullmäktige skola *på befallning af Riksdagen* ingå till Kongl.
 Maj:t med en petition rörande detta ärende. Då nu Riksdagen
 redan beslutat att Riksdagen *sjelf* icke skall aflåta en sådan skrif-
 velse, så vore det blott en eludering af detta beslut, om man, då
 Riksdagen icke vill *sjelf* gå in till Kongl. Maj:t med ifrågavarande
 begäran, skickade en budbärare som skulle framföra den-
 samma.

Herr Philipsson: Jag begärde ordet endast med anledning
 af hvad den ärade talaren från Upsala yttrade, då han sade, att
 frågan, huruvida, i händelse Kamrarne vid sjelfva sakens afgörande
 stannat i olika beslut, denna stridighet skulle slitas genom ge-
 mensam votering eller icke, borde hafva blifvit behandlad, då be-
 slut fattades i sjelfva saken. Det var just det som jag då gjorde;
 jag förenade mig nemligen förra gången, då frågan här förevar,
 med Herr Jöns Rundbäck uti den af honom då uttalade åsigt, att
 saken kunde komma att afgöras genom gemensam votering. Jag
 beklagar att jag icke har protokollet till hands att kunna dermed
 styrka denna uppgift. Då gjordes emellertid ingen invändning af
 någon emot denna åsigt och man kan nu väl fråga, hvarför skedde
 icke det? Jag hade, såsom jag nyss sade, förutsett att Kamrarne

skulle komma att stanna i olika beslut och yttrandet innebar därför att det vore önskvärdt att saken en gång afgjordes, hvilket kunde ske på det sätt, som nu är föreslaget.

Emellertid har samme ärade talare medgifvit att han ansåge Fullmäktige i Riksgäldskontoret berättigade att ingå till Kongl. Maj:t med framställningar, som röra kontorets förvaltning. Sedan han detta medgifvit, synes saken vara fullt klar och man kan då hoppas att snart få afgjord en fråga, som år efter år hvilat på Riksdagens bord. Föregående *Riksdagar* hafva nemligen ingalunda beslutit att man skall göra ingenting vid frågan, utan i anseende till Kamrarnes olika beslut har saken fått förfalla. Ett beslut, sådant som denna Kammare nu fattat, innebär alltså ingen ändring uti hvad *Riksdagen* flera gånger säges hafva beslutit, ty det är en stor skillnad mellan att uttryckligen besluta att någonting icke skall ske och att icke besluta att någonting skall ske.

Beträffande den framställning, som, enligt hvad jag nyss nämnde, Fullmäktige i Riksgäldskontoret hos Kongl. Maj:t gjort, angående förnyad afsyning af jernvägen emellan Karlskrona och Wexjö, vill jag upplysa, att dagens tidningar upptaga Kongl. Maj:ts i denna fråga fattade beslut, hvaraf framgår, att Kongl. Maj:t, med bifall till framställningen, bemyndigat Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att, sedan Fullmäktige och bolagets styrelse utsett hvar sitt ombud, förordna kontrollerande ingenjören vid jernvägen att sammankalla ombuden och med dem verkställa förretningen. Häraf visar sig, att Kongl. Maj:t ansett Fullmäktiges i Riksgäldskontoret behörighet, i afseende å förvaltningen af de angelägenheter, som ega sammanhang med de emellan staten och enskilda jernvägsbolag ingångna länetransaktioner, icke vara inskränkt till emottagande af årliga kapital- och ränteinbetalningar och dessa medels förräntande.

Herr Jöns Rundbäck: Det var med anledning af Herr Rydins yttrande, då han säger att denna fråga icke hör till Riksgäldskontorets förvaltning, som jag begärt ordet. Afven om han har denna högst egna föreställning, så heter det likväl i § 1 af Riksgäldskontorets reglemente bland annat: "Riksgäldskontoret har till föremål, att utföra *alla uppdrag* och åligganden, som Riksgäldskontoret för öfrigt af Rikets Ständer eller Riksdagen erhållit". Då detta står uttryckligen i reglementet och då frågor, som röra Riksgäldskontorets förvaltning, skola, i händelse Kamrarne stanna i olika beslut, afgöras genom gemensam votering, så kan jag icke finna annat än att den nu förevarande frågan, såsom rörande ett uppdrag, som skall gifvas åt Riksgäldskontorets Fullmäktige, bör genom sådan votering afgöras, hvarföre jag hemställer om bifall till den föreslagna voteringspropositionen.

Herr Berg: Det är med anledning af den siste talarens yttrande, som jag ber att få säga några ord. Enligt hans åsigt skulle, endast därför att Riksdagen i reglementet för Riksgäldskontoret förbehållit sig att gifva Fullmäktige uppdrag, af hvad

Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)

Ang. två af
Stats-Utsköt-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)

beskaffenhet som Riksdagen finner för godt, alla sådana uppdrag anses såsom ärenden, hvilka anginge Riksgäldskontorets förvaltning. Jag bestrider likväl på det bestämdaste denna åsigt och påstår att det är uppdragets egen beskaffenhet, som bestämmer huruvida ärendet skall anses röra Riksgäldskontorets förvaltning eller icke. Om t. ex. Riksdagen uppdroge åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret att vara värdar vid en fest, som af Riksdagen gäfves, så vore visserligen detta ett uppdrag, som blifvit dem af Riksdagen lemnadt, och som de äro skyldige att fullgöra, men det finnes väl ändock ingen, som vill påstå att frågan derom är ett ärende, som rör *Riksgäldskontorets* förvaltning.

Herr Carl Ifvarsson: Det förefaller mig såsom om diskussionen egentligen rörde sig emellan de båda frågorna huruvida det vore lämpligast att Riksdagen afläte en skrifvelse direkte till Kongl. Maj:t, eller att detta skedde genom Fullmäktige i Riksgäldskontoret. Det är ju klart att frågan om huruvida en skrifvelse skall aflätas på det ena eller andra sättet är afgjord genom det af Kammarerna i detta hänseende en gång fattade beslut. Tvi- sten är derföre rätteligen inskränkt till bestämmande huruvida i följd af Kamrarnes olika beslut frågan skall anses förfallen eller huruvida den skall afgöras genom gemensam votering enligt föreskrifterna i Riksdagsordningen och Regeringsformen. Enligt 69 § Regeringsformen böra frågor af den beskaffenhet, som der upp- räknas, afgöras medelst gemensam votering. Det heter nemligen der att i frågor om "hvad till Riksgäldskontorets utgifter och inkomster hörer eller *grunderna* för Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning" skall angående behandlingen af ärendet iakttagas hvad i Riksdagsordningen stadgas. Att denna fråga rör Riksgäldskontorets förvaltning är enligt min åsigt alldeles uppenbart och, då Riksdagsordningen uttryckligen föreskrifver att frågor af sådan beskaffenhet skola, för den händelse Kamrarna stanna i olika beslut, afgöras genom gemensam votering, tror jag det icke nu kunna ens tvistas om huruvida detta sätt för frågans afgörande är det bästa eller icke, ty det gäller endast att ställa sig grundlagarnes föreskrift till efterrättelse. Det gäller vidare för Kammarerna att tillse att voteringspropositionen är uppställd i öfverensstämmelse med båda Kamrarnes olika beslut. Derom har dock ingen anmärkning blifvit gjord. Jag kan derföre icke se, att något annat finnes att göra, än att bifalla Utskottets framställning i förevarande punkt och jag skulle således mycket förvåna mig om frågan komme att förfalla.

Jag yrkar bifall till den af Utskottet föreslagna voteringspropositionen.

Herr Ola Andersson: Jag har visserligen hört att här ropats på "proposition", och måhända kan man anse denna diskussion redan hafva räckt länge nog, men förevarande fråga är verkligen af den stora vikt, att jag anser den väl tåla vid att ses från alla sidor och böra behandlas med största möjliga omsorg.

Då jag icke hade tänkt mig att en diskussion i denna fråga nu skulle uppstå, har jag icke heller varit i tillfälle att på förhand så noga som jag skulle önskat bereda mig på att i frågan yttra mig, men detta hindrar mig dock icke att uttala den åsigt i frågan, som jag under diskussionen kunnat bilda mig.

*Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Gemensamma voteringar skola, enligt Riksdagsordningens föreskrift, ega rum då Riksdagens båda Kamrar stannat i olika beslut i frågor som röra: 1:o statsutgifterna, såsom det heter i Riksdagsordningen, eller såsom i Regeringsformen säges, statsverkets reglerande, 2:o bevillningen, 3:o Riksbankens och 4:o Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, inkomster och utgifter.

Nu har Herr Professor Rydin med en tvärsäkerhet, som jag anser vara särdeles lycklig att ega i en fråga, så omtvistad som denna, påstått att ett godkännande af den nu föredragna voteringspropositionen skulle innefatta ett upprifvande af ett utaf Riksdagen redan fattadt beslut. Men det är just detta tvisten gäller, om i en fråga, sådan som denna, Riksdagens beslut skall anses fattadt derigenom att båda Kamrarne stanna i olika beslut, eller om Riksdagens beslut kan framgå först efter en gemensam votering. Men, säger man, om Riksdagen eger rätt att utvidga gränserna för Riksgäldskontorets befogenhet genom att åt detsamma lemna det ena uppdraget efter det andra, som inskrifves i Riksgäldskontorets reglemente, så skulle man slutligen komma derhän att på detta sätt kunde åvägabringas gemensamma voteringar om hvilken fråga som helst, något som vore stridande mot andan af hela vårt statsskick. Ja, är det så, att det icke finnes något grundlagsstadgande, som för ett dylikt förfaringsätt lägger hinder i vägen, då anser jag också Riksdagen vara i sin goda rätt, om Riksdagen så förfar: men är det sant att detta sätt att tillvägagå likväl är stridande mot grundlagens anda, då återstår, för att afhjelpa detta, ingen annan utväg än att ändra grundlagens bokstaf, ty efter bokstafven skall såväl Regeringsformen som Riksdagsordningen tolkas, det är grundlagens eget bud. Frågar jag nu mig sjelf: är detta ärende sådant att det kan sägas röra Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning; så måste jag erkänna att, åtminstone för närvarande, jag icke kan finna annat än att, då saken gäller en inkomst eller utgift, så gäller den också Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning. En förvaltningsåtgärd från Riksgäldskontorets sida måste väl alltid blifva följd af att Riksdagen lemna kontoret ett uppdrag, sådant som det i fråga varande, och då så är måste man väl också erkänna att saken rör grunderna för Riksgäldskontorets förvaltning, och att Kamrarne, om de i frågan stanna i olika beslut, äro skyldiga att bringa den till afgörande genom gemensam votering.

Då således jag icke kan finna annat än att frågan rör Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, då sådana frågor skola, i händelse af meningsskiljaktighet Kamrarna emellan, afgöras genom gemensamma voteringar, och då vidare det synes mig uppenbart att den nu föreslagna skrivelsen icke kan falla under den kate-

Ang. två af
Stats-Utskot-
tet föreslagna
voterings-
propositioner.
(Forts.)

gori, hvarom stadgas i 89 § Regeringsformen, der ju talas endast om ärenden, som röra rikets allmänna styrelse, så kan jag, såsom jag redan sagt, för närvarande icke heller finna det vara grundlagsvidrigt att afgöra frågan genom gemensam votering. Hade jag icke med stöd af redan erhållen ledighet från riksdagsgöromålen ämnat omedelbart anträda en resa till hemorten, skulle jag, med den rätt som i 59 § Riksdagsordningen finnes medgifven, hemställt att Utskottets memorial måtte få blifva hvilande på bordet för att ännu nogare öfvervägas; men då omständigheterna icke medgifva mig detta, och jag tror mig vara öfvertygad om grundlagsenligheten af den nu af Stats-Utskottet föreslagna voteringspropositionen, man må för öfrigt hafva hvilka åsikter som helst om nyttan af den ifrågasatta skrifvelsen, så kan jag för min del icke annat än yrka bifall till den föreslagna voteringspropositionen.

Härmed var öfverläggningen slutad. Efter det propositioner blifvit framställda i öfverensstämmelse med de gjorda yrkandena, godkände Kammaren den af Utskottet föreslagna voteringspropositionen.

§ 2.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden, nemligen:

Stats-Utskottets Utlåtande N:o 18, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Femte Hufvudtitel;

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 5, i anledning af väckt motion om ändring af § 1 i Kongl. kungörelsen den 12 Juli 1861 angående skatt för hundar; samt

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 6 (i samlingen N:o 8), i anledning af väckt motion angående anteckning i kyrkoböckerna om insättningar i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalt.

§ 3.

Föredrogs och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående ändring i 37 § af Kongl. förordningen den 23 Maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades Herr *Fr. Andersson* under 10 dagar från och med den 5 i denna månad.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 4 e. m.

In fidem

Gustaf Westdahl.

Fredagen den 2 Mars.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 23 nästlidne Februari.

§ 2.

Föredrogos, men blefvo ånyo bordlagda:

Stats-Utskottets Utlåtande N:o 18;

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 5; samt

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 6 (i samlingen N:o 8).

På framställning af Herr Talmannen beslöt Kammaren, att Stats-Utskottets ofvan omförmälda Utlåtande N:o 18 skulle å föredragningslistan för det sammanträde, som komme att hållas Onsdagen den 7 i denna månad, uppföras främst bland de ärenden, hvilka då skulle förekomma till afgörande.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 6, i anledning af vissa förslag rörande förändringar i nu gällande lagstiftning angående villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin;

Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 11, i anledning af väckta motioner dels om upphäfvande af och dels om tillägg till 7 kap. 3 § Giftermålsbalken; och

N:o 12, i anledning af väckt motion om antagande af ett lag-förslag rörande gift kvinnas rätt;

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtanden:

N:o 1 (i samlingen N:o 9), angående ändring i § 4 af Kongl. kungörelsen den 29 December 1860 rörande folkundervisningen i riket;

N:o 2 (i samlingen N:o 10), angående skrivelse om förslag till ordnande af den militära undervisningen i folkskolorna;

N:o 3 (i samlingen N:o 11), om ändring af Kongl. kungörelsen den 2 September 1873, angående lönetillskott af allmänna medel åt lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor; samt

N:o 4 (i samlingen N:o 12), med anledning af väckt förslag om ändring i Kongl. reglementet angående folkskolelärares enke- och pupillkassa.

§ 4.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

	Herr	<i>K. F. Segerlind</i>	under 14 dagar från och med den 15 Mars.	
	"	<i>O. B. Olsson</i>	" 14 "	26 "
och	"	<i>Per Nilsson i Kulhult</i>	" 14 "	26 "

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 4 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.